

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 27996/2023
11.12.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић, Зорице Булајић, Радославе Мађаров и Јасмине Симовић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Ненад Вулетић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Високи савет судства, Привредни суд у Београду, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гжрр1 21/23 од 15.03.2023. године, у седници одржаној 12.06.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гжрр1 21/23 од 15.03.2023. године у усвајајућем делу, као изузетно дозвољеној.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Београду Гжрр1 21/23 од 15.03.2023. године и пресуда Основног суда у Обреновцу Прр1 30/2021 од 29.09.2022. године у усвајајућем делу и у том делу предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Обреновцу Прр1 30/2021 од 29.09.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезана тужена да тужиљи исплати на име накнаде имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року износ од 2.744.925,45 динара на име главног дуга и законску затезну камату на главни дуг од 02.02.2016. године до исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиљи на име трошкова парничног поступка исплати 62.250,00 динара са каматом.

Пресудом Вишег суда у Београду Гжрр1 21/23 од 15.03.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и првостепена пресуда потврђена у делу става првог изреке којим је обавезана тужена да тужиљи на име имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року плати износ од 2.744.925,45 динара на име главног потраживања са законском затезном каматом од 28.07.2021. године као дана подношења тужбе до исплате. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у делу става првог изреке да тужена тужиљи на име досуђеног главног потраживања плати законску затезну камату у периоду од 02.02.2016. године до 28.07.2021. године, као неоснован. Ставом трећим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена првостепена пресуда у ставу

другом изреке у делу којим је обавезана тужена да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 62.250,00 динара са каматом од извршности до исплате. Ставом четвртим изреке, преиначена је првостепена пресуда у делу става другог изреке и одбијен захтев за плаћање трошкова поступка са увећањем 20% на име ПДВ, као неоснован. Ставом петим изреке, одбијен захтев тужене за трошкове другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права са предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној примени члана 404. ЗПП.

Одлучујући о дозвољености ревизије у смислу члана 404. („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23) у вези члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, бр. 10/23), Врховни суд је оценио да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији тужене ради уједначавања судске праксе сходно закључку Врховног касационог суда од 02.11.2018. године, допуњеног закључком од 27.09.2019 због чега је на основу члана 404. став 2. ЗПП одлучено као у ставу првом изреке.

Испитујући побијану пресуду применом члана 408. ЗПП Врховни суд је оценио да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању решењем Привредног суда у Београду Ст 311/15 од 02.02.2016. године отворен је стечајни поступак над стечајним дужником Акционарско друштво за производњу, прераду и промет пољопривредних производа „Драган Марковић“ Обреновац у ком поступку је тужилца пријавила своје потраживање према стечајном дужнику који је закључком о листи утврђених и оспорених потраживања разлучних и стечајних поверилаца Ст 311/2015 од 06.07.2016. године утврђено као неизмирено потраживање у укупном износу од 2.744.925,45 динара. Решењем Привредног суда у Београду Р4 Ст 1130/20 од 20.01.2021. године усвојен је приговор предлагача овде тужилце и утврђено да јој је повређено право на суђење у разумном року у предмету Привредног суда у Београду Ст 311/15 и наложено стечајном судији да у року од 4 месеца од дана пријема решења суда предузме неопходне мере и радње у циљу окончања стечајног поступка. Потраживање тужилце у стечају није намирено.

На основу овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су о праву тужилце на накнаду имовинске штете проузроковане повредом права на суђење у разумном року и одговорност тужене за тако насталу штету одлучили применом члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року у вези члана 58. Устава Републике Србије и члана 185. Закона о облигационим односима обавезавши тако тужену да тужиљи накнади имовинску штету на име потраживања по основу неисплаћених зарада из радног односа код стечајног дужника са већинским друштвеним капиталом а које због дугог трајања стечајног поступка није намирено.

Основано се у ревизији указује да је због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Одредбом члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року прописано је да странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року у року од годину дана од дана када је стекла право на правично задовољење (став 1.), а одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективна (став 3.). Република Србија одговора за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног извршења правноснажних и извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа који су без њехове кривице остала неизвршена и у поступку стечаја вођеном над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року. У предметима у којима се води стечајни поступак законска затезна камата на потраживање утврђена правноснажним пресудама против дужника – друштвених предузећа обрачунава се до дана отварања стечајног поступка у складу са законским решењем из Закона о стечају из 2009. године (закључак усвојен на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 02.11.2018. године, допуњен на седници од 27.09.2019. године). Из наведеног произилази да основ одговорност тужене у конкретном случају произилази из утврђења да ли је стечајни дужник у време настанка потраживања био са већинским државним односно друштвеним капиталом или не као и да ли се у конкретном случају ради о материјалној штети насталој због потпуног или делимичног неизвршења правноснажне судске одлуке којом је одлучено о потраживању стечајног повериоца.

Основани су и ревизијски наводи да је остало неутврђено и шта чини утврђено потраживање тужиље да ли тај износ представља потраживање из радног односа или пак друго потраживање на шта указује извештај стечајног управника од 06.09.2022. године.

Како правилна примена материјалног права зависи од утврђења наведених чињеница првостепени суд ће у поновном поступку поступити по изнетим примедбама овог суда, употпуниће чињенично стање, након чега ће правилном применом материјалног права донети правилну и закониту одлуку.

Укинута је и одлука о трошковима парничног поступка јер зависи од коначног исхода парнице.

Из изнетих разлога одлучено је као у ставу другом изреке решења применом члана 416. став 2. ЗПП.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**